

16.2.2021

Hämeen liiton kirje Kanta-Hämeen kuntiin, sote-kuntayhtymiin sekä pelastuslaitokselle esivalmistelusta päättämiseksi

Päätöspyyntö hallituksen esityksen HE 241/2020 vp mukaisten hyvinvointialueiden perustamiseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistukseen liittyvän esivalmistelun käynnistämisestä Kanta-Hämeessä, esivalmistelua toimeenpanevan alueellisen valmistelutyöryhmän jäsenen ja varajäsenen nimeämisestä sekä valmistelutyön ohjauksesta ennen hyvinvointialueiden toiminnan aloittamiseen liittyvien lakien voimaantuloa

Tausta

Suomen hallitus on antanut esityksen eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi 8. joulukuuta 2020. Sote-uudistuksen lait ovat parhaillaan eduskunnan käsittelyssä.

Hyvinvointialueesta annettavan lain 2 §:ssä tarkoitetut hyvinvointialueet julkisoikeudellisina yhteisöinä perustetaan hallituksen esityksen mukaan 1 päivänä heinäkuuta 2021. Tämän ajankohdan ja vuoden 2022 alun välisenä aikana hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käyttäisi aloitusvaiheessa lain 6 §:ssä tarkoitettu *väliaikainen valmistelutoimielin*. Väliaikaisen toimielimen tehtävänä olisi johtaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelua siihen saakka, kunnes vaaleilla valittu aluevaltuusto 1.3.2022 aloittaisi tehtävässään. Väliaikaisen valmistelutoimielimen tulisi noin seitsemässä kuukaudessa valmistella lakiesityksen mukaiset selvitykset liittyen mm. omaisuuteen, sopimukseen sekä henkilöstön siirtoihin, osallistua aluevaalien järjestämiseen sekä valmistella hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat. Valmisteluaika ja siirtymä hyvinvointialueelle jäisi näin ollen hyvin lyhyeksi.

Hallituksen lakiesityksen mukaisesti hyvinvointialueen kuntien, perusterveydenhuollon ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden, sairaanhoitopiirin, erityishuoltopiirin ja alueen pelastustoimen on sovittava välittömästi yllä mainitun lain voimaan tultua väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta ja siitä, mikä viranomainen asettaa valmistelutoimielimen. Väliaikaisen valmistelutoimielimen jäsenet on valittava osapuolten viranhaltijoista, joilla on hyvä asiantuntemus toimialansa toiminnasta ja taloudesta.

Hallituksen esityksen aikataulu huomioiden Kanta-Hämeessä on huolehdittava siitä, että tarvittaessa väliaikainen valmistelutoimielin voi aloittaa työnsä ripeästi ja siirtymä hyvinvointialueelle on mahdollisimman hallittu. Hallituksen esityksen ollessa eduskuntakäsittelyssä on siirrytty niin sanottuun toimeenpanon esivalmisteluvaiheeseen, jossa voidaan, osapuolten näin päättäessä, edistää ennakkolisesti hallittua siirtymää hyvinvointialueelle. Esivalmisteluvaiheen eli kevään 2021 tavoitteena tulisi olla se, että lainsäädännön voimaantultua Kanta-Hämeen hyvinvointialueen väliaikainen valmistelu voidaan aloittaa viipymättä. Tämä tarkoittaa kykyä ennakoitiin ja suunnitteluun jo ennen lakien voimaantuloa.

Tehtävät esivalmisteluvaiheessa

Esivalmisteluvaiheessa tehtävä valmistelu tarkoittaa riittävällä tarkkuudella laadittavaa suunnitelmaa siitä välttämättömästä väliaikaisvalmistelusta, joka on toteutettava hyvinvointialueelle siirryttäessä. Tätä varten on arvioitava kuhunkin väliaikaisvalmistelun osa-alueeseen liittyvä työmäärä ja toteutustapa sekä liittymäpinnat muihin väliaikaishallintoon tai muutosprosessiin liittyviin kokonaisuuksiin.

Väliaikaisvalmistelu on toteutettava nopeassa aikataulussa. Voimaantulon mukaisesti väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävänä on yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy hyvinvointialueelle:

- 1) selvittää hyvinvointialueille siirtyvä henkilöstö ja valmistella aluevaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja -sopimuksiksi;
- 2) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen;
- 3) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen;
- 4) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tietojärjestelmien ja viestintäteknisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen;
- 5) valmistella hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon järjestämistä sekä tilintarkastajan valintaa;
- 6) päättää hyvinvointialueen vuosien 2021 ja 2022 talousarviosta;
- 7) osallistua ensimmäisten aluevaalien järjestämiseen
- 8) valmistella muut hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat.

Edellä kuvattujen tehtävien toteutussuunnitelman lisäksi esivalmisteluvaiheessa valmisteltavaan suunnitelmaan on sisällytettävä ehdotus väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta ja ohjauksesta; sekä ehdotus väliaikaisen valmistelutoimielimen asettajasta ja asettamiseen liittyvästä päätöksenteosta.

Yhteistyössä laaditun suunnitelman myötä välttämätön väliaikaisvalmistelu voidaan käynnistää ja panna toimeksi nopeasti lakien astuessa voimaan. Suunnitelma ei sisällä mitään strategista tai poliittista päätöksentekoa vaativaa suunnittelua, joka kuuluu nykyjärjestäjien tehtäviin. Hyvinvointialueen poliittista linjausta edellyttävät päätökset ovat luonnollisesti tulevan aluevaltuuston päätäntävaltaa.

On myös huomattava, että päätökset väliaikaisen valmistelutoimielimen asettamisesta tehdään lakiesityksen mukaisten toimijoiden toimesta myöhemmässä vaiheessa, väliaikaisen valmistelutoimielimen asettajan näin pyytäessä.

Suunnittelutyö toteutetaan valmistelutyöryhmän toimesta. Valmisteluryhmän jäsenistöllä tulisi olla riittävä asiantuntemus yllä kuvatuista väliaikaisvalmisteluun liittyvistä tehtävistä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta. Kanta-Hämeen sote-rakenneuudistuksen valmistelua tukevasta hankkeesta voidaan tukea työskentelyä, joten valmistelusta ei esitetystä laajuudesta synny kunnille ja kuntayhtymille ylimääräisiä kustannuksia.

Esivalmisteluvaiheen työskentelyn ohjausmalli

Esivalmisteluvaiheen työstä vastaavat valmistelutyöryhmän jäsenet. Valmistelutyöryhmän jäsenet vievät säännöllisesti suunnittelutyön käsiteltäväkseen edustamaansa organisaatioon. Lisäksi val-

mistelutyöryhmä vie valmistellun aineiston säännönmukaisesti käsiteltäväksi kunnanjohtajakoukuihin. Pelastustoimen osalta valmistelutyö esitellään kunnanjohtajakouksessa, joka toimii pelastustoimen neuvottelukuntana. Kanta-Hämeen sote-valtionapuhankkeiden poliittinen seurantar ryhmä toimii valmistelutyön poliittisena seurantar ryhmänä ennen väliaikaisen valmistelutoimielimen asettamista. Kuntavaalien jälkeen poliittisen seurantar ryhmän kokoonpano päivitetään.

Tarvittava päätöksenteko esivalmistelun käynnistämiseksi

Kanta-Hämeen alueen hyvinvointialueen esivalmisteluvaiheen tehtävien toteuttamista varten Hämeen liitto pyytää alueen kuntia ja sote-kuntayhtymiä

- 1) osaltaan päättämään edellä esitetyn esivalmistelun käynnistämisestä samalla hyväksyen esitetyn esivalmisteluvaiheen työskentelyn ohjausmallin sekä
- 2) nimeämään edellä kuvattujen esivalmisteluvaiheen tehtävien toteuttamiseksi alueelliseen valmistelutyöryhmään jäsenen sekä jäsenelle varajäsenen. Jäsenistöllä tulisi olla riittävä asiantuntemus väliaikaisvalmisteluun liittyvistä tehtävistä. Kunnat ja kuntayhtymät voivat nimetä edustajansa myös useamman organisaation yhteisenä.

Hämeen liitto pyytää kuntia ja kuntayhtymiä tekemään päätöksen ja toimittamaan kuntien ja kuntayhtymien päätökset tiedoksi Hämeen liiton kirjaamoon osoitteeseen hameenliitto@hame.fi 15.3.2021 mennessä.

Lisätietoja: projektipäällikkö Niina Haake p. 040 8696436, [niina.haake\(at\)hame.fi](mailto:niina.haake(at)hame.fi)

Ystävällisesti

Anna-Mari Ahonen

maakuntajohtaja

Jakelu: Kanta-Hämeen kunnat, Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä, Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri, Kanta-Hämeen pelastuslaitos, Riihimäen seudun terveyskeskuskuntayhtymä, Hämeen liitto